

GRUNDLÄGGANDE REGRESSIONSANALYS

Problemsamling

Martin Singull

Kapitel 1

GR-1.1. Uppgift 1. i *Grundläggande Regressionsanalys*.

GR-1.2. Uppgift 2. i *Grundläggande Regressionsanalys*.

GR-1.3. Uppgift 3. i *Grundläggande Regressionsanalys*.

GR-1.4. Uppgift 4. i *Grundläggande Regressionsanalys*.

see the last two pages for the problems
(see the first 4 questions)

GR-1.5. Låt X_1, X_2 och X_3 vara stokastiska variabler sådana att

$$\begin{pmatrix} X_1 \\ X_2 \\ X_3 \end{pmatrix} \sim N \left(\begin{pmatrix} 5 \\ 5 \\ 5 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 2 & 1 & 1 \\ 1 & 3 & 2 \\ 1 & 2 & 2 \end{pmatrix} \right)$$

a) Beräkna $P(X_2 > X_1 + 1)$.

b) Man vill göra en linjärkombination

$$Y = a_1 X_1 + a_2 X_2 + a_3 X_3$$

sådan att $E(Y) = 5$ och $\text{var}(Y)$ minimeras. Bestäm a_1, a_2 och a_3 .

GR-1.6. De stokastiska variablerna X_1, X_2, \dots, X_5 är oberoende och $N(10, 4)$. Betrakta

$$Y_1 = \frac{1}{5}(X_1 + X_2 + \dots + X_5),$$

$$Y_2 = 4X_1 + X_2 - X_3 - X_4 - X_5.$$

a) Bestäm simultana fördelningen för (Y_1, Y_2) .

b) Beräkna $P(Y_1 > Y_2)$

c) Beräkna korrelationskoefficienten mellan Y_1 och Y_2 .

GR-1.7. Låt X_1 och X_2 vara resultaten på två psykologiska test för en person och X_3 en betygssättning av personens förmåga att sköta en viss typ av arbetsuppgifter inom ett företag. Genom lång erfarenhet vet man att $(X_1 \ X_2 \ X_3)'$ har tredimensionell normalfördelning med väntevärdesvektor och kovariansmatrix

$$\boldsymbol{\mu} = \begin{pmatrix} 71 \\ 53 \\ 18 \end{pmatrix} \quad ; \quad \mathbf{C} = \begin{pmatrix} 100 & 64 & 38 \\ 64 & 64 & 28.8 \\ 38 & 28.8 & 16 \end{pmatrix}.$$

Man vill ha information om X_3 via X_1 och X_2 . Man kan bestämma en bästa linjär prediktor

$$\hat{X}_3 = a + bX_1 + cX_2$$

genom att kräva

(i) $E(\hat{X}_3) = E(X_3)$

(ii) $\text{var}(X_3 - \hat{X}_3)$ minimal.

a) Bestäm denna bästa linjära prediktor \hat{X}_3 .

b) Visa att predikteringsfelet $\epsilon = X_3 - \hat{X}_3$ är oberoende av X_1 . (Predikteringsfelet är oberoende av X_2 också, men det behöver du inte visa.)

GR-1.8. Den stokastiska variabeln $(X_1 \ X_2 \ X_3)'$ har en tredimensionell normalfördelning med väntevärdesvektor och kovariansmatris

$$\begin{pmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix} \quad \text{respektive} \quad \begin{pmatrix} 7/2 & 1/2 & -1 \\ 1/2 & 1/2 & 0 \\ -1 & 0 & 1/2 \end{pmatrix}$$

a) Bestäm väntevärdesvektorn och kovariansmatris för $(Y_1 \ Y_2 \ Y_3)'$, där

$$Y_1 = X_2 + X_3 \quad Y_2 = X_1 + X_3 \quad Y_3 = X_1 + X_2$$

b) Beräkna $P(Y_2 > 2Y_3)$.

c) Undersök om Y_1 och Y_2 är oberoende. Svaret skall motiveras.

GR-1.9. Störningarna $\varepsilon_1, \varepsilon_2, \varepsilon_3$ vid tre på varandra följande signalöverföringar i ett kommunikationssystem kan anses utgöra komponenterna i en normalfördelad vektor med väntevärdesvektor $\boldsymbol{\mu}$ och kovariansmatris \mathbf{C} enligt nedan

$$\boldsymbol{\mu} = \begin{pmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix}, \quad \mathbf{C} = \begin{pmatrix} 1.5 & 0.9 & 0.54 \\ 0.9 & 1.5 & 0.9 \\ 0.54 & 0.9 & 1.5 \end{pmatrix}$$

Beräkna sannolikheten att medelvärdet

$$\bar{\varepsilon} = (\varepsilon_1 + \varepsilon_2 + \varepsilon_3)/3$$

av de tre störningarna till sitt belopp överstiger 2 enheter.

Kapitel 2

GR-2.1. Visa att residualvektorn $\mathbf{e} = \mathbf{Y} - \hat{\mathbf{Y}}$ har kovariansmatrisen $(\mathbf{I} - \mathbf{X}(\mathbf{X}'\mathbf{X})^{-1}\mathbf{X}')\sigma^2$.

GR-2.2. Betrakta den enkla linjära regressionsmodellen

$$Y_j = \beta_0 + \beta_1 x_j + \varepsilon_j, \quad j = 1, 2, \dots, n$$

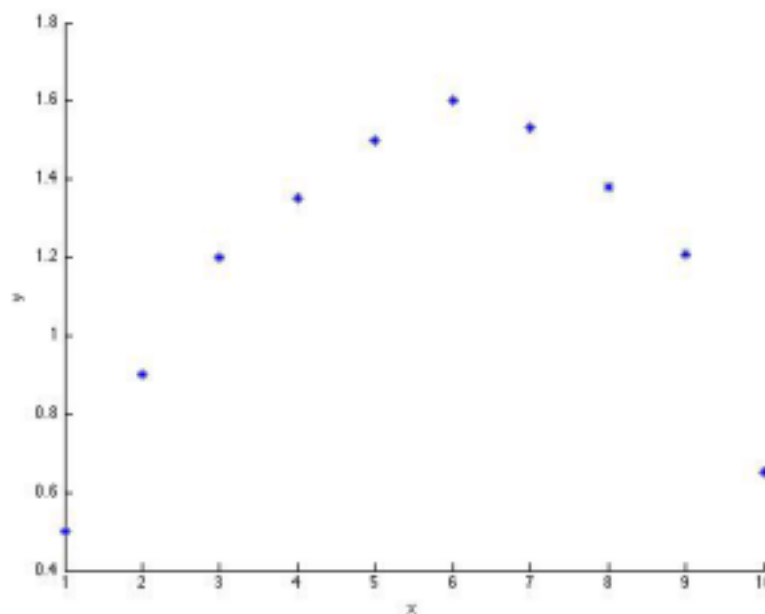
där $\varepsilon_1, \varepsilon_2, \dots, \varepsilon_n$ är oberoende och $N(0, \sigma^2)$.

Visa att minsta-kvadrat-metodens skattningar $\hat{\beta}_0$ och $\hat{\beta}_1$ är oberoende om och endast om

$$\sum_{j=1}^n x_j = 0.$$

GR-2.3. En ny medicin mot cancer prövades på tio möss, som var och en hade en tumör av storleken 4 gram. Mössen fick olika doser (x) av medicinen, och minskningen (y) av tumören bestämdes för varje mus. Resultat:

x	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
y	0.50	0.90	1.20	1.35	1.50	1.60	1.53	1.38	1.21	0.65

Modell: $Y = \beta_0 + \beta_1 x + \beta_2 x^2 + \varepsilon$ där $\varepsilon \sim N(0, \sigma^2)$.

En variansanalys enligt denna modell gav:

Variansanalys

Skattad regressionslinje: $y = -0.0283 + 0.551x - 0.0473x^2$

i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	VARIANSANALYS		
			Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	-0.02833	0.07935	REGR	2	1.26130
1	0.55150	0.03314	RES	7	0.03186
2	-0.047348	0.002936	TOT	9	1.29316

a) Pröva på nivån 0.001

$H_0 : \beta_1 = \beta_2 = 0$ mot $H_1 : \text{minst en av } \beta_1 \text{ och } \beta_2 \neq 0$.

b) Bestäm den dos som är optimal enligt den här regressionsanalysen.

c) Vore det tänkbart att ta bort en av förklaringsvariablerna? Motivera ditt svar kortfattat.

GR-2.4. I en studie av lönsamheten för filmbolag har man valt ut 20 hollywoodfilmer slumpmässigt och för varje film tagit fram observerade värden på

y = bruttointäkt (enhet: miljoner dollar)

x_1 = produktionskostnad (enhet: miljoner dollar)

x_2 = marknadsföringskostnad (enhet: miljoner dollar).

Man var speciellt intresserad av om det hade betydelse om filmen baserats på en bok, som publicerats innan filmen producerades. För att separera sådana filmer från de övriga definierades en så kallad dummy-variabel

$$x_3 = \begin{cases} 1 & \text{för film baserad på en bok} \\ 0 & \text{annars} \end{cases}$$

Resultat

	x_1	x_2	x_3	y
1	4.2	1.0	0	28
2	6.0	3.0	1	35
3	5.5	6.0	1	50
4	3.3	1.0	0	20
5	12.5	11.0	1	75
6	9.6	8.0	1	60
7	2.5	0.5	0	15
8	10.8	5.0	0	45
9	8.4	3.0	1	50
10	6.6	2.0	0	34
11	10.7	1.0	1	48
12	11.0	15.0	1	82
13	3.5	4.0	0	24
14	6.9	10.0	0	50
15	7.8	9.0	1	58
16	10.1	10.0	0	63
17	5.0	1.0	1	30
18	7.5	5.0	0	37
19	6.4	8.0	1	45
20	10.0	12.0	1	72

Data har analyserats enligt modellerna

$$\text{Modell 1: } Y = \beta'_0 + \beta'_2 x_2 + \tilde{\varepsilon}$$

$$\text{Modell 2: } Y = \beta_0 + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \beta_3 x_3 + \varepsilon$$

där $\tilde{\varepsilon}$ respektive ε i de två modellerna antas vara oberoende och $N(0, \tilde{\sigma}^2)$ respektive $N(0, \sigma^2)$. Variansanalyser finns nedan.

Variansanalys nr 1

Skattad regressionslinje: $y = 24.3 + 3.76x_2$

			VARIANSANALYS		
i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	24.332	3.387	REGR	1	5094.6
1	3.7606	0.4726	RES	18	1448.3
			TOT	19	6542.9

Variansanalys nr 2

Skattad regressionslinje: $y = 7.84 + 2.85x_1 + 2.28x_2 + 7.17x_3$

			VARIANSANALYS		
i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	7.836	2.333	REGR	3	6325.2
1	2.8477	0.3923	RES	16	217.8
2	2.2782	0.2534			
3	7.166	1.818	TOT	19	6542.9

a) Förklara kortfattat varför modell 2 beskriver datamaterialet bättre än modell 1. Motivera ditt svar med hjälp av lämpliga parametrar från datorutskriften.

b) Verkar det ha betydelse för intäkten om filmen baserats på en bok och i så fall på vilket sätt? Motivera ditt svar med hjälp av ett lämpligt 95% konfidensintervall.

c) En film baserad på en nyutkommen bok ska produceras. Man uppskattar produktionskostnaden till 11 miljoner dollar och man tänker satsa 9 miljoner dollar på marknadsföring av filmen. Uppskatta den förväntade bruttointäkten från filmen med hjälp av modell 2. Du behöver inte göra

något intervall.

$$(\mathbf{X}'\mathbf{X})^{-1} = \begin{pmatrix} 0.399978 & -0.051254 & 0.006225 & -0.010691 \\ -0.051254 & 0.011308 & -0.004290 & -0.014215 \\ 0.006225 & -0.004290 & 0.004719 & -0.003020 \\ -0.010691 & -0.014215 & -0.003020 & 0.242792 \end{pmatrix}.$$

GR-2.5. Antag att tiden Y för en kemisk reaktion har linjär regression med avseende på temperaturen x . Följande observerade data föreligger:

x_i	15	18	21	24	27
y_i	13.8	11.5	9.2	7.6	5.4

a) Beräkna punktskattningar av β_0, β_1 och σ^2 .

b) Rita in värdena tillsammans med den beräknade regressionslinjen i ett koordinatsystem.

GR-2.6. Vid ett test av bromsarna på en bil bromsades bilen upprepade gånger från en hastighet av cirka 100 km/h till stillastående på en torr asfältväg. Vid varje försök mätte man dels hastigheten vid inbromsningens början (det var i praktiken svårt att hålla exakt hastigheten 100 km/h), dels bromssträckan. Resultat:

Begynnelsehastighet	103.5	98.0	95.5	102.0	100.0
Bromssträcka	57.0	51.5	50.0	56.0	54.0

a) Låt $Y_j, j = 1, 2, \dots, 5$ beteckna bromssträckan i respektive försök. Antag att Y_1, Y_2, \dots, Y_5 är oberoende och $N(\mu, \sigma^2)$, där μ betecknar den förväntade bromssträckan vid begynnelsehastigheten 100 km/h. (Vi betraktar sålunda all variation hos bromssträckan, även den som orsakas av varierande begynnelsehastighet, som ren slumpvariation.) Vi har alltså $Y_j = \mu + \varepsilon_j$ där $\varepsilon_j \sim N(0, \sigma^2)$. Bestäm ett 95% konfidensintervall för μ .

b) En del av variationen i bromssträckan beror troligen på att hastigheten inte varit exakt 100 km/h. Via en linjär modell bör man kunna ta hänsyn till hastigheten. I försök nummer j har vi haft hastigheten x_j och vi har fått bromssträckan y_j , som är observation av $Y_j = \beta_0 + \beta_1 x_j + \tilde{\varepsilon}_j$ där $\tilde{\varepsilon}_j \sim N(0, \tilde{\sigma}^2)$. En variansanalys gav:

Variansanalys

Skattad regressionslinje: $y = -38.4 + 0.923x$

			VARIANSANALYS		
i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	-38.423	6.169	REGR	1	34.338
1	0.92308	0.06179	RES	3	0.462
			TOT	4	34.800

$$(\mathbf{X}'\mathbf{X})^{-1} = \begin{pmatrix} 247.347 & \\ -2.47643 & 0.02481 \end{pmatrix}.$$

Beräkna ett 95% konfidensintervall för den förväntade bromssträckan vid hastigheten 100, dvs för $\beta_0 + 100\beta_1$.

c) Jämför resultaten i a) och b). Vilken analysmetod föredrar du?

GR-2.7. Vid en fabrik tillverkas salpetersyra genom oxidation av ammoniak. Under 21 dagar har man mätt samhörande värden på

x_1 = luftflödet.

x_2 = ingående kylvattnets temperatur.

x_3 = koncentrationen av HNO_3 i den absorberande vätskan

y = $10 \times$ andelen (i %) av NH_3 som förloras, dvs ett omvänt mått på utbytet.

Data from Operation of a Plant for the Oxidation of Ammonia to Nitric Acid.

	Air Flow	Cooling Water Inlet Temp.	Acid Concentration	Stack Loss
Run No.	x_1	x_2	x_3	y
1	80	27	89	42
2	80	27	88	37
3	75	25	90	37
4	62	24	87	28
5	62	22	87	18
6	62	23	87	18
7	62	24	93	19
8	62	24	93	20
9	58	23	87	15
10	58	18	80	14
11	58	18	89	14
12	58	17	88	13
13	58	18	82	11
14	58	19	93	12
15	50	18	89	8
16	50	18	86	7
17	50	19	72	8
18	50	19	79	8
19	50	20	80	9
20	56	20	82	15
21	70	20	91	15

Variansanalyser enligt följande modeller finns nedan.

Modell 1: $Y = \beta_0 + \beta_1x_1 + \beta_2x_2 + \beta_3x_3 + \varepsilon$

Modell 2: $Y = \beta_0 + \beta_1x_1 + \beta_2x_2 + \varepsilon$

Konstruera med hjälp av modell 2 ett 95% konfidensintervall för $E(Y)$ då $x_1 = 50$ och $x_2 = 18$. Är du nöjd med intervallet?

Variansanalys 1

Skattad regressionslinje: $y = -39.9 + 0.716x_1 + 1.30x_2 - 0.153x_3$

i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	VARIANSANALYS		
			Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	-39.92	11.90	REGR	3	1890.41
1	0.7156	0.1349	RES	17	178.83
2	1.2953	0.3680	TOT	20	2069.24
3	-0.1521	0.1563			

Variansanalys 2

Skattad regressionslinje: $y = -50.4 + 0.671x_1 + 1.30x_2$

i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	VARIANSANALYS		
			Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	-50.359	5.138	REGR	2	1880.44
1	0.6712	0.1267	RES	18	188.80
2	1.2954	0.3675	TOT	20	2069.24

$$(\mathbf{X}'\mathbf{X})^{-1} = \begin{pmatrix} 2.51724 & & \\ -0.01926 & 0.00153 & \\ -0.06189 & -0.00347 & 0.01288 \end{pmatrix}.$$

GR-2.8. Man vill utnyttja en regressionsmodell för att beräkna priser på passagerarplan. Som beroende variabel har man

Y = flygplanets pris/antal passagerarplatser (enhet: 1 000-tal 8mm dollar)
 och som förklaringsvariabler

x_1 = startvikten / antalet passagerarplatser

x_2 = ln (hastigheten)

Observerade värden:

x_1	x_2	y
249.3	5.44	172.00
272.3	5.59	194.44
219.6	5.65	190.00
213.7	5.50	129.55
216.8	5.59	148.91
190.6	5.66	135.16
226.8	5.56	116.07
233.9	5.66	166.67
220.6	6.12	150.00
222.4	6.12	177.57
225.7	5.61	178.57
236.0	5.50	115.39
199.9	5.59	154.41
252.6	5.95	198.86
224.1	5.95	181.37
212.9	5.36	127.78
211.1	6.14	169.23

Modell: $Y = \beta_0 + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \varepsilon$

Variansanalys

Skattad regressionslinje: $y = -283 + 0.688x_1 + 50.3x_2$

i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	VARIANSANALYS		
			Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	-282.7	142.4	REGR	2	5119.3
1	0.6881	0.2765	RES	14	6605.7
2	50.29	21.73	TOT	16	11725.0

$$(\mathbf{X}'\mathbf{X})^{-1} = \begin{pmatrix} 42.9585 & & \\ -0.04120 & 0.0001621 & \\ -5.8932 & 0.000825 & 1.0004 \end{pmatrix}.$$

Konstruera ett 95% prediktionsintervall för priset på ett flygplan med 60 platser, startvikten 15 000 och hastigheten 287. Är du nöjd med intervallet?

GR-2.9. I mitten av 1800-talet ville den skotske fysikern James D. Forbes uppskatta höjden över havet genom att mäta kokpunkten för vatten. Han visste att höjden över havet kunde bestämmas med hjälp av lufttrycket. I en serie experiment studerade han sambandet mellan lufttryck och kokpunkt. Intresset för problemet motiverades av svårigheten för resenärer att transportera 1800-talets ömtåliga barometrar. Forbes samlade data i Alperna och Skottland, och följande datamaterial publicerades 1857:

Case No.	Boiling Point (°F)	Pressure (in. Hg)	Log(Pressure)	100×Log(Pressure)
1	194.5	20.79	1.3179	131.79
2	194.3	20.79	1.3179	131.79
3	197.9	22.40	1.3502	135.02
4	198.4	22.67	1.3555	135.55
5	199.4	23.15	1.3646	136.46
6	199.9	23.35	1.3683	136.83
7	200.9	23.89	1.3782	137.82
8	201.1	23.99	1.3800	138.00
9	201.4	24.02	1.3806	138.06
10	201.3	24.01	1.3805	138.05
11	203.6	25.14	1.4004	140.04
12	204.6	26.57	1.4244	142.44
13	209.5	28.49	1.4547	145.47
14	208.6	27.76	1.4434	144.34
15	210.7	29.04	1.4630	146.30
16	211.9	29.88	1.4754	147.54
17	212.2	30.06	1.4780	147.80

En analys enligt

Modell 1: $Y_j = \beta_0 + \beta_1 x_j + \varepsilon_j$ där $\varepsilon \sim N(0, \sigma^2)$, $x_j =$ temperaturen och $y_j = 100 \cdot \log$ (tryck), finns nedan. Residualplotten avslöjar en avvikande observation, en sk outlier, nämligen nr 12. Vi vill undersöka om det är troligt att avvikelserna har uppstått av en ren slump.

a) Datamaterialet har också analyserats enligt

Modell 2: $Y_j = \beta_0 + \beta_1 x_j + \beta_2 u_j + \varepsilon'_j$ där

$$u_j = \begin{cases} 1 & \text{för } j=12 \\ 0 & \text{annars.} \end{cases}$$

Undersök med hjälp av ett lämpligt test eller konfidensintervall om observation nr 12 kan anses vara avvikande. Nivå 0.05.

b) I analys nr 3 har observation nr 12 strukits och återstående data har analyserats enligt modell 1. Konstruera utgående från denna analys ett 95% intervall med vars hjälp man kan undersöka om observation nr 12 kan anses vara avvikande. Vad blir din slutsats?

Anm. Man kan visa att metoderna i a) och b) är ekvivalenta, se Weisberg (1985), sid 115.

Variansanalys 1

Skattad regressionslinje: $y = -42.2 + 0.896x$

			VARIANSANALYS		
i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	REGR	Frihetsgrader	Kvadratsumma
0	-42.164	3.341	RES	1	425.76
1	0.89562	0.01646	TOT	15	2.16
				16	427.91

Variansanalys 2

Skattad regressionslinje: $y = -41.3 + 0.891x + 1.45u$

			VARIANSANALYS		
i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	REGR	Frihetsgrader	Kvadratsumma
0	-41.335	1.003	RES	2	427.73
1	0.891110	0.004944	TOT	14	0.18
2	1.4528	0.1174		16	427.91

Variansanalys 3

Skattad regressionslinje: $y = -41.3 + 0.891x$

			VARIANSANALYS		
i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	-41.335	1.003	REGR	1	419.19
1	0.891110	0.004944	RES	14	0.18
			TOT	15	419.37

$$(\mathbf{X}'\mathbf{X})^{-1} = \begin{pmatrix} 78.0093 & \\ -0.3843 & 0.001894 \end{pmatrix}.$$

GR-2.10. En psykolog intresserade sig för effekterna av sömnbrist. 20 personer med likartade sömnvanor delades slumpmässigt in i fem grupper med fyra individer i varje. Ett försök genomfördes under två dagar. Natten mellan dag 1 och dag 2 fick:

Grupp 1: 0 timmars sömn

Grupp 2: 2 timmars sömn

Grupp 3: 4 timmars sömn

Grupp 4: 6 timmars sömn

Grupp 5: 8 timmars sömn

Dag 1: På morgonen fick varje person genomgå ett test, som gick ut på att utföra additioner av tal under tio minuter.

Dag 2: Personerna fick på morgonen genomgå ett nytt men likvärdigt test med additioner av tal.

För varje person beräknades skillnaden mellan antalet korrekt utförda additioner dag 1 och antalet korrekt utförda additioner dag 2. Resultat:

Grupp nr	Observerade data			
1	39	33	41	40
2	25	29	34	26
3	10	18	14	17
4	4	6	-1	9
5	-5	0	-3	-8

Modell: För person nr i gäller att skillnaden i testresultat y_i är observation av $Y_i = \beta_0 + \beta_1 x_i + \varepsilon_i$ där $\varepsilon_1, \dots, \varepsilon_{20}$ är oberoende och $N(0, \sigma^2)$ och där $x_i =$ antalet timmar sömn.

En variansanalys ges nedan.

a) Konstruera ett 95% konfidensintervall för β_1 och pröva på nivån 0.05

$$H_0 : \beta_1 = -4 \quad \text{mot} \quad H_1 : \beta_1 \neq -4.$$

b) Undersök med hjälp av ett lämpligt test eller konfidensintervall om regressionslinjen skär x-axeln vid $x = 8$, dvs om de som sovit åtta timmar har oförändrad förmåga att klara testet. Nivå 5%.

Variansanalys

Skattad regressionslinje: $y = 38.1 - 5.43x$

			VARIANSANALYS		
i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	38.100	1.420	REGR	1	4708.9
1	-5.4250	0.2898	RES	18	241.9
			TOT	19	4950.8

$$(\mathbf{X}'\mathbf{X})^{-1} = \begin{pmatrix} 0.150000 & \\ -0.025000 & 0.006250 \end{pmatrix}.$$

GR-2.11. Följande tabell visar utgifterna för privat konsumtion (y) samt den disponibla inkomsten (x_1) båda uttryckta i miljarder dollar. Variabeln x_2 anger krigstillståndet

$$x_2 = \begin{cases} 1 & \text{då landet är i krig} \\ 0 & \text{annars} \end{cases}$$

Uppgifterna gäller USA under åren 1935–1949.

x_1	x_2	y
58.5	0	56
66.3	0	62
71.2	0	67
65.5	0	64
70.3	0	67
75.7	0	71
92.7	0	81
116.9	1	89
133.5	1	99
146.3	1	108
150.2	1	120
160.0	0	144
169.8	0	162
189.2	0	175
188.6	0	178

Analys av datamaterialet enligt modellen

$$Y = \beta_0 + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \varepsilon$$

där $\varepsilon \sim N(0, \sigma^2)$ gav

Variansanalys

Skattad regressionslinje: $y = 1.00 + 0.92x_1 - 23.34x_2$

i	$\hat{\beta}_i$		VARIANSANALYS		
	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	1.00157	2.38554	REGR	2	25868.1
1	0.924056	0.0196041	RES	12	139.677
2	-23.3432	2.06080	TOT	14	26007.777

$$(\mathbf{X}'\mathbf{X})^{-1} = \begin{pmatrix} 0.488909 & & \\ -0.003625 & 0.000033 & \\ 0.006729 & -0.000889 & 0.364862 \end{pmatrix}.$$

a) På vilket sätt påverkas den privata konsumtionen av landets krigstillstånd enligt den här analysen? Motivera ditt svar genom att konstruera ett lämpligt tvåsidigt 99% konfidensintervall.

b) Konstruera ett 99% prediktionsintervall för den privata konsumtionen ett år, då $x_1 = 150$ och då landet inte är i krig.

GR-2.12. Nedanstående material utgör data från 20 affärsmäns investeringar och motsvarande vinster. Om vi önskar investera kapitalet 20, vilken vinst kan vi då räkna med? Ta fram punktskattning och 95% intervallskattning.

Invest (x)	14	8	7	26	8	2	3	22	6	23
Vinst (y)	83	65	71	140	135	30	30	128	80	68
Invest (x)	29	4	13	14	7	5	13	6	5	8
Vinst (y)	139	88	121	125	56	98	101	96	73	116

Variationsanalys

Skattad regressionslinje: $y = 57.5 + 3.55x$

			VARIANSANALYS		
i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	57.541	9.637	REGR	1	15327
1	3.5524	0.0784	RES	18	10972
			TOT	19	26299

$$(\mathbf{X}'\mathbf{X})^{-1} = \begin{pmatrix} 0.152361 & \\ -0.009180 & 0.000823 \end{pmatrix}.$$

GR-2.13. Ett universitet har en dator som dels utnyttjas av lärare och elever, dels av externa användare. Låt

x_1 = antalet universitetsanvändare

x_2 = antalet externa användare

y = genomsnittlig svarstid i hundra delar sekunder

Samhörande värden på x_1, x_2 och y har observerats:

x_1	x_2	y	x_1	x_2	y	x_1	x_2	y	x_1	x_2	y
10	0	8	48	4	52	23	3	13	69	12	106
36	8	59	21	1	13	66	7	81	58	10	74
75	5	77	66	10	88	10	2	15	26	2	23
16	4	21	30	3	28	70	10	100	14	4	18
35	5	45	55	9	70	44	0	28	62	9	72
50	8	56	49	6	63	42	4	43	63	3	55

En analys enligt modellen

$$Y = \beta_0 + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \varepsilon$$

har gjorts. Variationsanalys finns nedan.

a) Pröva på nivån 0.001 $H_0 : \beta_1 = \beta_2 = 0$ mot $H_1 : \text{minst en av } \beta_1 \text{ och } \beta_2 \text{ är } \neq 0$.

b) Belastar interna och externa användare datorn lika mycket, dvs är det möjligt att $\beta_1 = \beta_2$?
Konstruera ett konfidensintervall för $\beta_1 - \beta_2$ med konfidensgraden 95%.

Variationsanalys

Skattad regressionslinje: $y = -7.67 + 0.857x_1 + 3.90x_2$

			VARIANSANALYS		
i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	-7.668	2.788	REGR	2	19198.3
1	0.85692	0.08144	RES	21	707.0
2	3.8957	0.4889	TOT	23	19905.3

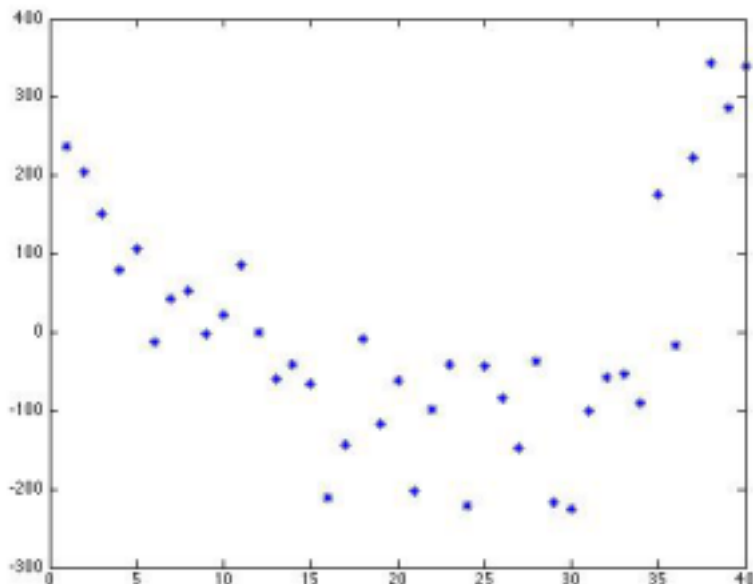
$$(\mathbf{X}'\mathbf{X})^{-1} = \begin{pmatrix} 0.230838 & & \\ -0.004077 & 0.000197 & \\ -0.002392 & -0.000827 & 0.007098 \end{pmatrix}.$$

Kapitel 3

GR-3.1. Man har observerat en tidsserie y_t , där $t = 1, 2, \dots, 40$. För att göra en lämplig modell för Y_t gör man en analys enligt den preliminära modellen

$$Y_t = \beta_0 + \beta_1 t + \tilde{\varepsilon}_t$$

där $\tilde{\varepsilon}_t$ -variablerna är oberoende och $N(0, \tilde{\sigma}^2)$. Residualerna plottades mot t .

a) Efter att ha studerat residualplotten bestämmer man sig för att analysera datamaterialet enligt modellen

$$Y_t = \beta_0 + \beta_1 t + \beta_2 t^2 + \varepsilon_t$$

där ε_t -variablerna är oberoende och $N(0, \sigma^2 t)$. Ange två skäl till att man väljer denna modell.

b) Ange en formel med vars hjälp $\beta_0, \beta_1, \beta_2$ i modellen i a) kan skattas. Eventuella matriser mm, som ingår i formeln, skall definieras fullständigt. (Ledning: Transformera datamaterialet på lämpligt sätt.)

Kapitel 4

GR-4.1. För att jämföra tre olika sorters järnvägsräls lade man i fem olika distrikt ut två mil av vardera sorten och noterade under två år

x = genomsnittliga antalet tåg per dag, som passerade rälsavsnittet.

y = antalet sprickor i rälsen.

Resultat:

Typ A		Typ B		Typ C	
x	y	x	y	x	y
16.9	8	17.8	5	19.6	9
23.6	11	24.4	9	25.4	8
14.4	7	13.5	5	35.5	16
17.2	10	20.1	6	16.8	7
9.1	4	11.0	4	31.2	11

Modell: $Y = \beta_0 + \beta_1 z_1 + \beta_2 z_2 + \beta_3 x + \varepsilon$ där $\varepsilon \sim N(0, \sigma^2)$ och där

$$z_1 = \begin{cases} 1 & \text{för typ B} \\ 0 & \text{för övrigt} \end{cases} \quad z_2 = \begin{cases} 1 & \text{för typ C} \\ 0 & \text{för övrigt.} \end{cases}$$

En variansanalys finns nedan.

a) Verkar det genomsnittliga antalet tåg per dag vara av betydelse för sprickbildningen? Genomför ett lämpligt test på nivån 0.05 för modellen ovan.

b) Finns det skillnader mellan spårtyperna vad gäller sprickbildningen? Genomför ett lämpligt test på nivån 0.05.

Variansanalys

Skattad regressionslinje: $y = 1.39 - 2.66x_1 - 1.64x_2 + 0.41x_3$

i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	VARIANSANALYS		
			Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	1.39097	1.13679	REGR	3	125.462
1	-2.65579	0.823806	RES	11	18.5381
2	-1.64984	0.999121	TOT	14	144.000
3	0.406960	0.0601822			

Variansanalys

Skattad regressionslinje: $y = 0.41 + 0.38x_3$

i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	VARIANSANALYS		
			Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	0.414181	1.29130	REGR	1	107.877
1	0.383768	0.0615918	RES	13	36.1277
			TOT	14	144.000

GR-4.2. Ett företag har jämfört efterfrågan av en viss sorts hygienartiklar i tolv olika försäljningsdistrikt. I fem av distrikten har varan sålts enbart genom detaljhandelskedjan *A* och i de sju övriga distrikten genom ett mycket stort antal detaljister. Följande resultat har erhållits:

Distrikt nr	Distribution	Urbaniseringsgrad	Relativ inkomst	Försäljningsvolym per inv
1	Enbart <i>A</i>	42.2	31.9	167
2	-	48.6	33.2	185
3	-	42.6	28.7	170
4	-	39.0	26.1	152
5	-	34.7	30.1	150
6	Flera detaljister	44.5	28.5	192
7	-	39.1	24.3	183
8	-	40.1	28.6	180
9	-	45.9	20.4	191
10	-	36.2	24.1	171
11	-	39.3	30.0	168
12	-	46.1	34.3	189

Vi vill bland annat undersöka om distributionsformen kan ha betydelse för försäljningsvolymen genom att utnyttja en regressionsmodell.

Sätt

$$x_1 = \begin{cases} 1, & \text{om distribution genom enbart } A \\ 0, & \text{om distribution genom stort antal detaljister.} \end{cases}$$

$$x_2 = \text{urbaniseringsgrad.}$$

x_3 = relativ inkomst.

Y = försäljningsvolym per invånare.

Regressionsanalys med modellen $Y = \beta_0 + \beta_1x_1 + \beta_2x_2 + \beta_3x_3 + \varepsilon$ gav följande resultat:

Variansanalys

Skattad regressionslinje: $y = 83.8 - 16.2x_1 + 2.50x_2 - 0.208x_3$

i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	VARIANSANALYS		
			Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	83.84	16.87	REGR	3	2026.17
1	-16.163	3.257	RES	8	211.49
2	2.4953	0.3872	TOT	11	2237.67
3	-0.2078	0.4313			

a) Verkar valet av distributionsform ha någon effekt?

b) Nedan följer några analyser för olika kombinationer av förklarande variabler. Vilken förklarande variabel skulle du välja, om du bara fick ta med en variabel?

Kan man vara säker på att det bästa paret av förklarande variabler innehåller den variabel du tog med ovan?

Hur många förklarande variabler (en, två eller tre) anser du rimligt att ta med i detta exempel?

Variansanalys

Skattad regressionslinje: $y = 182 - 17.2x_1$

i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	VARIANSANALYS		
			Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	182.000	4.432	REGR	1	862.9
1	-17.200	6.866	RES	10	1374.8
			TOT	11	2237.67

Variansanalys

Skattad regressionslinje: $y = 71.7 + 2.48x_2$

i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	VARIANSANALYS		
			Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	71.72	30.44	REGR	1	1201.0
1	2.4833	0.7296	RES	10	1036.6
			TOT	11	2237.67

Variansanalys

Skattad regressionslinje: $y = 181 - 0.23x_3$

i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	VARIANSANALYS		
			Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	181.23	31.82	REGR	1	9.2
1	-0.226	1.112	RES	10	2228.5
			TOT	11	2237.67

Variansanalys

Skattad regressionslinje: $y = 80.6 - 16.8x_1 + 2.44x_2$

i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	VARIANSANALYS		
			Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	80.58	14.78	REGR	2	2020.0
1	-16.761	2.880	RES	9	217.6
2	2.4381	0.3524	TOT	11	2237.67

Variansanalys

Skattad regressionslinje: $y = 164 - 19.0x_1 + 0.645x_3$

i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	VARIANSANALYS		
			Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	164.48	26.56	REGR	2	928.1
1	-19.024	7.570	RES	9	1309.5
2	0.6449	0.9630	TOT	11	2237.67

Variansanalys

Skattad regressionslinje: $y = 89.4 + 2.76x_2 - 1.02x_3$

i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	VARIANSANALYS		
			Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	89.35	32.06	REGR	2	1375.17
1	2.7572	0.7303	RES	9	862.50
2	-1.0233	0.7591	TOT	11	2237.67

GR-4.3. En viss typ av buss har bara en dörr, som måste användas både av dem som stiger av och dem som stiger på. Man har vid 20 tillfällen mätt tiden y (i sekunder) från det att bussen stannat vid en hållplats tills den åter satt igång. Samtidigt har man noterat antalet påstigande (x_1) och antalet avstigande (x_2).

x_1	x_2	y
0	1	4
2	3	24
1	0	23
1	0	12
2	1	20
4	0	45
5	8	60
1	1	18
0	1	5
1	0	15
1	3	18
8	3	88
5	0	50
1	3	24
1	1	12
0	3	8
0	6	14
1	4	16
2	0	32
0	8	25

Man vill försöka förklara bussens stopptid y med hjälp av en linjär regressionsmodell på x_1 och/eller x_2 . En variansanalys ges nedan.

a) Om du bara fick använda en förklarande variabel i regressionen, vilken skulle du då välja? Motivera svaret. Gör den nytta som förklaringsvariabel? Genomför ett lämpligt test på nivån 1%.

b) Utgående från modellen i a) är det någon mening med att ta med även den andra förklarande variabeln i regressionen? Test skall genomföras på nivån 1%.

Skattade korrelationer ges av

	x_1	x_2
x_2	0.012	
y	0.960	0.192

Variansanalys

Skattad regressionslinje: $y = 8.74 + 9.40x_1$

VARIANSANALYS		
	Frihetsgrader	Kvadratsumma
REGR	1	7523.0
RES	18	635.5
TOT	19	8158.5

Variansanalys

Skattad regressionslinje: $y = 5.41 + 9.38x_1 + 1.46x_2$

VARIANSANALYS		
	Frihetsgrader	Kvadratsumma
REGR	2	7789.2
RES	17	369.3
TOT	19	8158.5

GR-4.4. I en studie av överlevnadstiden för patienter med prostatacancer har man för varje patient noterat behandlingstypen (x_1), åldern i år (x_2) vid behandlingens början, halten (x_3) av ett visst karaktäristiskt ämne, AP, i blodet, förekomsten av skelettmetastaser (x_4) samt överlevnadstiden (y) i månader räknat från behandlingens början. Vi har

$$x_1 = \begin{cases} 0 & \text{vid placebobehandling (= ingen behandling)} \\ 1 & \text{vid östrogenbehandling} \end{cases}$$

$$x_4 = \begin{cases} 0 & \text{om skelettmetastaser ej förekommer} \\ 1 & \text{om skelettmetastaser förekommer} \end{cases}$$

En variansanalys av datamaterialet för modellerna

$$Y = \beta_0 + \beta_1x_1 + \beta_2x_2 + \beta_3x_3 + \beta_4x_4 + \varepsilon \quad (1)$$

där $\varepsilon \sim N(0, \sigma^2)$, och

$$Y = \beta_0 + \beta_1x_1 + \beta_3x_3 + \tilde{\varepsilon} \quad (2)$$

där $\tilde{\varepsilon} \sim N(0, \tilde{\sigma}^2)$ gav de skattade korrelationerna

	x_1	x_2	x_3	x_4
x_2	-0.003			
x_3	0.008	-0.323		
x_4	0.206	-0.207	0.242	
y	0.182	-0.117	-0.344	-0.087

och

Variansanalys

Skattad regressionslinje: $y = 104.1 + 10.0x_1 - 0.96x_2 - 0.03x_3 - 4.32x_4$

i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	VARIANSANALYS		
			Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	104.076	37.7264	REGR	4	6665.0
1	10.0219	6.69623	RES	45	24082.1
2	-0.956706	0.506024	TOT	49	30747.1
3	-0.0262767	0.00907681			
4	-4.31777	7.18044			

Variansanalys

Skattad regressionslinje: $y = 32.9 + 9.17x_1 - 0.022x_3$

i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	VARIANSANALYS		
			Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	32.8860	4.97944	REGR	2	4692.56
1	9.17159	6.65964	RES	47	26054.6
2	-0.0220795	0.00858002	TOT	49	30747.1

a) Betrakta modell 1. Hur tycks östrogenhalten påverka överlevnadstiden? Motivera ditt svar genom att konstruera ett lämpligt konfidensintervall med konfidensgraden 80%, vilket egentligen är en väl låg konfidensgrad.

b) Variabeln x_3 fungerar bäst som ensam förklaringsvariabel (varför?), x_1 vill man ha med i modellen, eftersom ett av målen är att avgöra om östrogenbehandlingen gör nytta, men är det meningsfullt att ta med även x_2 och x_4 ? Genomför ett lämpligt test på nivån 5%.

c) Nämn någon fördel med regressionsanalys av den typ vi gjort här jämfört med att dela in patienterna i två behandlingsgrupper och undersöka om det finns någon skillnad i förväntad överlevnadstid.

GR-4.5. Följande datamaterial illustrerar tillväxten i en bakterieodling.

t	y
3	115 000
6	147 000
9	239 000
12	356 000
15	579 000
18	864 000

där t = antalet dagar efter inympningen och y = antalet bakterier.

Modell 1: $Y_t = e^{\beta_0 + \beta_1 t + \varepsilon_t}$ där $\varepsilon_t \sim N(0, \sigma^2)$.

Konstruera ett 95% prediktionsintervall för antalet bakterier vid tidpunkten 20, dvs för Y_{20} .

Variansanalys

Skattad regressionslinje: $\ln(y) = 11.1 + 0.139t$

i	$\hat{\beta}_i$	$d(\hat{\beta}_i)$	VARIANSANALYS		
			Frihetsgrader	Kvadratsumma	
0	11.1499	0.0619	REGR	1	3.0428
1	0.138993	0.005300	RES	4	0.0177
			TOT	5	3.0605

$$(\mathbf{X}'\mathbf{X})^{-1} = \begin{pmatrix} 0.866667 & -0.066667 \\ -0.066667 & 0.006349 \end{pmatrix}.$$

Svar

GR-1.5. a) $1 - \Phi(0.577) \simeq 0.28$

b) $Y = (X_1 + X_3)/2$.

GR-1.6. a) $\mathbf{Y} \sim N\left(\begin{pmatrix} 10 \\ 20 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0.8 & 1.6 \\ 1.6 & 80 \end{pmatrix}\right)$;

b) $1 - \Phi(1.135) \simeq 0.13$;

c) $\rho = 0.2$.

GR-1.7. $\hat{X}_3 = -10.45 + \frac{23}{90}X_1 + \frac{7}{36}X_2$

GR-1.8. a) $\mathbf{Y} = \mathbf{A}\mathbf{X} = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 1 \\ 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 \end{pmatrix} \mathbf{X}$. Då är $E(\mathbf{Y}) = \mathbf{A} \cdot E(\mathbf{X}) = \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \\ 0 \end{pmatrix}$ och $\mathbf{C}_Y = \mathbf{A}\mathbf{C}_X\mathbf{A}' = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 2 & 3 \\ 0 & 3 & 5 \end{pmatrix}$

b) $P(Y_2 > 2Y_3) = P(Y_2 - 2Y_3 > 0)$; $Y_2 - 2Y_3 = (0 \ 1 \ -2)\mathbf{Y}$;

$Y_2 - 2Y_3 \sim N\left((0 \ 1 \ -2) \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \\ 0 \end{pmatrix}, (0 \ 1 \ -2) \mathbf{C}_Y \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \\ -2 \end{pmatrix}\right) = N(1, 10)$;

$P(Y_2 - 2Y_3 > 0) = \Phi(1/\sqrt{10}) \simeq 0.63$.

c) Y_1 och Y_2 är oberoende, eftersom de har simultan normalfördelning med $\text{cov}(Y_1, Y_2) = 0$.

GR-1.9. $\bar{\varepsilon} \sim N(0, 1.02)$; $P(|\bar{\varepsilon}| > 2) = 0.0478$.

GR-2.1. Skriv e som en linjär transformation av \mathbf{Y} -vektorn.

GR-2.3. a) $v = 138.55 > 21.69$ (ur $F(2.7)$ -tabell). H_0 förkastas.

b) $x = 5.82$ ger maximum för det skattade regressionsuttrycket.

c) Med hänsyn till kurvans utseende bör inte någon av förklaringsvariablerna uteslutas.

GR-2.4. a) Modell 2 har förklaringsgrad $R^2 = 96.7\%$ vilket är klart bättre än $R^2 = 77.9\%$ för modell 1.

b) $I_{\beta_3} = (7.166 \mp 2.12 \cdot 1.818) = (3.312, 11.020)$. Ett manus baserat på en bok ser ut att ge högre bruttointäkter.

c) $\hat{\beta}_0 + 11\hat{\beta}_1 + 9\hat{\beta}_2 + \hat{\beta}_3 = 66.83$. Den förväntade bruttointäkten är cirka 67 miljoner dollar.

GR-2.5. a) $\mathbf{Y} = \mathbf{X}\boldsymbol{\beta} + \boldsymbol{\varepsilon}$ där

$$\mathbf{X}' = \begin{pmatrix} 1 & 1 & \dots & 1 \\ 15 & 18 & \dots & 27 \end{pmatrix}; \quad \mathbf{y}' = (13.8 \ 11.5 \ \dots \ 5.4)$$

$$\hat{\boldsymbol{\beta}} = (\mathbf{X}'\mathbf{X})^{-1}\mathbf{X}'\mathbf{y} = \begin{pmatrix} 5 & 105 \\ 105 & 2295 \end{pmatrix}^{-1} \begin{pmatrix} 47.5 \\ 935.4 \end{pmatrix} = \frac{1}{450} \begin{pmatrix} 2295 & -105 \\ -105 & 5 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 47.5 \\ 935.4 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 23.99 \\ -0.6900 \end{pmatrix}$$

$$\hat{\beta}_0 + \hat{\beta}_1 \cdot x_i : 13.64 \ 11.57 \ 9.50 \ 7.43 \ 5.36$$

$$\sigma^2 \text{ skattas med } s^2 = \frac{1}{3} \sum (y_i - \hat{\beta}_0 - \hat{\beta}_1 x_i)^2 = 0.050.$$

GR-2.6. a) $I_\mu = (50.0, 57.4)$

b) $I_{\beta_0+100\beta_1} = (53.4, 54.4)$

c) Den linjära modellen beskriver datamaterialet bäst; detta styrks både av plotten och variansskattningarna.

GR-2.7. $I_{\mu_0} = (\hat{\mu}_0 \mp t \cdot s \cdot \sqrt{0.1153}) \simeq (4.2, 8.8)$. Värdena i I_{μ_0} verkar låga, vilket bland annat kan bero på att sambandet mellan y och x_2 inte är linjärt.

GR-2.8. $U_0 = 60Y_0$ där $Y_0 = \beta_0 + 250\beta_1 + 5.659\beta_2 + \varepsilon_0$;

$I_{Y_0} = (123.79, 224.03)$ ger $I_{u_0} \simeq (7\ 400, 13\ 400)$. Intervallet är så långt att det är tveksamt om man har nytta av det.

- GR-2.9. a) $I_{\beta_2} = (1.20, 1.70)$ dvs $0 \notin I_{\beta_2}$ och observation nr 12 tycks avvika från de övriga.
 b) Med hjälp av analys 3 gör vi ett prediktionsintervall för $Y_{12} : I_{Y_{12}} = (140.74, 141.23)$ dvs $y_{12} = 142.44 \notin I_{Y_{12}}$ och observation nr 12 tycks avvika.
- GR-2.10. a) $I_{\beta_1} = (-5.4250 \mp t \cdot 0.2898) = (-6.03, -4.82)$ där $t = 2.10$ ges i $t(18)$ -tabell. $-4 \notin I_{\beta_1}$. Alltså kan H_0 förkastas på nivån 0.05.
 b) Vi konstruerar ett konfidensintervall för $\beta_0 + 8\beta_1$.
 $\hat{\beta}_0 + 8\hat{\beta}_1 = -5.30$; den stokastiska variabeln $\hat{\beta}_0 + 8\hat{\beta}_1 \sim N(\beta_0 + 8\beta_1, 0.15\sigma^2)$ eftersom $\text{var}(\hat{\beta}_0 + 8\hat{\beta}_1) = \sigma^2 \cdot (1 \ 8)(\mathbf{X}'\mathbf{X})^{-1} \begin{pmatrix} 1 \\ 8 \end{pmatrix} = 0.15\sigma^2$.
 σ^2 skattas med $s^2 = Q_{res}/18 = 3.666^2$; frihetsgrader: 18
 Hjälpvariabeln $\frac{\hat{\beta}_0 + 8\hat{\beta}_1 - (\beta_0 + 8\beta_1)}{s\sqrt{0.15}} \sim t(18)$ och den ger
 $I_{\beta_0 + 8\beta_1} = (\hat{\beta}_0 + 8\hat{\beta}_1 \mp 2.10s\sqrt{0.15}) \simeq (-8.28, -2.32)$.
 $0 \notin I_{\beta_0 + 8\beta_1}$. Alltså kan vi förkasta hypotesen att regressionslinjen skär x -axeln vid $x = 8$. Eftersom intervallet bara innehåller negativa värden tycks åtta timmars sömn förbättra testresultatet, vilket kan innebära att utvilade personer har en inlärningseffekt.
- GR-2.11. a) $I_{\beta_2} = (-23.3432 \mp t \cdot 2.0608) \simeq (-29.6, -17.1)$. Krigstillstånd verkar ge lägre privat konsumtion.
 b) Vi söker ett prediktionsintervall för $Y_0 = \beta_0 + 150\beta_1 + \varepsilon_0$;
 $m_0 = (1 \ 150 \ 0)\beta$; $\hat{m}_0 = (1 \ 150 \ 0)\hat{\beta} = 139.61$; notera att $\hat{\beta}_0$ = interceptskattningen;
 $\text{var}(\hat{m}_0) = (1 \ 150 \ 0)\sigma^2(\mathbf{X}'\mathbf{X})^{-1} \begin{pmatrix} 1 \\ 150 \\ 0 \end{pmatrix} = 0.1439\sigma^2$
 Den stokastiska variabeln $Y_0 - \hat{m}_0 \sim N(0, 1.1439\sigma^2)$.
 σ^2 skattas med $s^2 = Q_{RES}/12 = 11.640$; $s = 3.411$; frihetsgrader: 12.
 Hjälpvariabeln $(Y_0 - \hat{m}_0)/(s\sqrt{1.1439}) \sim t(12)$ den ger
 $I_{Y_0} = (\hat{m}_0 \mp t \cdot s \cdot \sqrt{1.1439}) = (128.5, 150.7)$ där $t = 3.05$.
- GR-2.12. Prediktionsintervall för vinsten $I_{Y_0} = (74, 183)$
- GR-2.13. a) $v = 285.1 > 9.8$ (ur $F(2, 21)$ -tabell). H_0 förkastas.
 b) $\beta_1 - \beta_2 = (0 \ 1 \ -1)\beta$; den stokastiska variabeln
 $\hat{\beta}_1 - \hat{\beta}_2 \sim N(\beta_1 - \beta_2, 0.008949\sigma^2)$; $I_{\beta_1 - \beta_2} = (-4.18, -1.90)$; $0 \notin I_{\beta_1 - \beta_2}$. De externa användarna tycks belasta datorn hårdare.
- GR-3.1. a) Sambandet mellan y_t och t ser ut att vara en krökt kurva av andragradstyp. $\text{var}(\varepsilon_t)$ ser ut att växa då t växer.
 b) Skatta β genom att utgå från $Z_t = Y_t/\sqrt{t}$ som får en regressionsmodell utan konstantterm.
 $\hat{\beta} = (\mathbf{X}'\mathbf{X})^{-1}\mathbf{X}'\mathbf{Z}$ där \mathbf{X} är koefficientmatrisen som hör ihop med \mathbf{Z} -vektorn.
- GR-4.1. a) $I_{\beta_3} = (0.27, 0.54)$; $0 \notin I_{\beta_3}$. Antalet tåg per dag tycks vara av betydelse.
 b) $H_0 : \beta_1 = \beta_2 = 0$ prövas med hjälp av $v = 5.22 > 3.99$. H_0 förkastas. Det finns med stor sannolikhet skillnader mellan spårtyperna.
- GR-4.2. a) Ja, eftersom konfidensintervallet för β_1 inte innehåller nollan.
 b) Fråga 1: x_2 . Fråga 2: Nej. Fråga 3: Modellen med x_1 och x_2 som förklaringsvariabler ger minst variansskattning.
- GR-4.3. a) x_1 är den bästa ensamma förklaringsvariabeln, eftersom den är starkast korrelerad med y . Teststorheten $u = 213.069 > 8.29$, varför x_1 gör nytta som förklaringsvariabel.
 b) Teststorheten $v = 12.25 > 8.4$. Ta med även x_2 i modellen.

GR-4.4. a) $I_{\beta_1} = (10.0219 \pm t \cdot 6.69623) = (10.0219 \pm 8.7051) \simeq (1, 19)$ där $t = 1.30$ ges i $t(45)$ -tabell. Östrogenbehandling tycks öka överlevnadstiden.

b) x_3 är starkast korrelerad med y och fungerar därför bäst som ensam förklaringsvariabel. Vi prövar modell 2 mot modell 1, dvs

$$H_0 : \beta_2 = \beta_4 = 0 \quad \text{mot} \quad H_1 : \quad \text{någon av } \beta_2 \quad \text{och} \quad \beta_4 \neq 0$$

med ett F-test. Teststorhet

$$v = \frac{(26054.6 - 24082.1)/2}{24082.1/45} = 1.84$$

$F(2, 45)$ -tabell ger kritiska gränsen ~ 3.2 . $1.84 < 3.2$. H_0 kan ej förkastas. Modell 2 duger.

c) Genom att ta med extra förklaringsvariabler utöver behandlingstypen kan man förklara en del av variationen, vilket ger mindre variansskattning, och då är det lättare att upptäcka behandlingseffekter. Vidare kan man hitta variabler som har betydelse för överlevnadstiden mm.

GR-4.5. $I_{Z_0} = I_{\ln Y_0} = (13.6858, 14.1736)$ dvs $I_{Y_0} = (878000, 1431000)$.

1. Låt X_1 och X_2 vara oberoende och $N(0,1)$ och låt den stokastiska vektorn Y definieras genom

$$\begin{pmatrix} Y_1 \\ Y_2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} X_1 + X_2 \\ 2X_1 - X_2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 2 & -1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} X_1 \\ X_2 \end{pmatrix} = \mathbf{A}\mathbf{X}.$$

Bestäm täthetsfunktionen för Y .

2. a) Vid en anställningsintervju får de arbetssökande genomgå tre olika test, som ger resultaten X_1 , X_2 och X_3 . Man har funnit att det för en slumpmässigt vald anställd i den aktuella branschen är rimligt att anta att

$$\begin{pmatrix} X_1 \\ X_2 \\ X_3 \end{pmatrix} \sim N\left(\begin{pmatrix} 60 \\ 60 \\ 60 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 100 & 80 & 20 \\ 80 & 100 & 10 \\ 20 & 10 & 80 \end{pmatrix}\right)$$

För att få ett enklare beslutsunderlag sammanfattar man resultaten till ett värde $Y = (X_1 + X_2 + 2X_3)/4$. Bestäm fördelningen för Y samt ett värde a sådant att $P(Y > a) = 0.90$.

- b) Låt de s.v. X_1 , X_2 och X_3 vara oberoende och $N(0,1)$. Sätt

$$U = X_1 - 2X_2 + X_3$$

$$V = c_1X_1 + c_2X_2 + c_3X_3$$

Bestäm ett villkor på c_1 , c_2 och c_3 som är nödvändigt och tillräckligt för att U och V ska vara oberoende.

3. I ett kommunikationssystem kan den i ett visst ögonblick mottagna signalen Y skrivas på formen $Y = X + Z$ där X är den verkliga utsända signalen och Z en störning som är oberoende av X . Vidare gäller att $X \sim N(10, 2)$ och $Z \sim N(0, 1)$.

- a) Bestäm fördelningen för den stokastiska vektorn med komponenter X och Y .

b) Man vill rekonstruera X med hjälp av en linjär funktion $aY + b$ av den mottagna signalen. Bestäm konstanterna a och b så att $E(aY + b) = E(X)$ och $Var(X - aY - b)$ är minimal.

4. För en stokastisk följd X_1, X_2, X_3, \dots gäller att den stokastiska vektorn

$$\begin{pmatrix} X_{n-2} \\ X_{n-1} \\ X_n \end{pmatrix} \sim N\left(\begin{pmatrix} 20 \\ 20 \\ 20 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 4 & -3.2 & 2.56 \\ -3.2 & 4 & -3.2 \\ 2.56 & -3.2 & 4 \end{pmatrix}\right)$$

med en kovariansstruktur som innebär att om man har två närliggande komponenter, så är oftast den ena "stor" och den andra "liten".

a) Hur framgår detta av parametrarna?

b) För att få mindre slumpvariationer bildar man så kallade glidande medelvärden

$$Y_{n-1} = \frac{1}{2}(X_{n-2} + X_{n-1})$$

$$Y_n = \frac{1}{2}(X_{n-1} + X_n)$$

Bestäm fördelningen för den stokastiska vektorn med komponenter Y_{n-1} och Y_n .

c) Beräkna korrelationen $\rho(Y_{n-1}, Y_n)$.

5. Mätningar på en tillverkningsprocess genomförs varje dag. Av lång erfarenhet så vet man att om processen är under kontroll, så gäller för mätvärdena för dag $t-1$ och dag t att

$$\begin{pmatrix} X(t-1) \\ X(t) \end{pmatrix} \sim N \left(\begin{pmatrix} 20 \\ 20 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 2 & 1.6 \\ 1.6 & 2 \end{pmatrix} \right).$$

a) Stora förändringar från dag till dag anses bero på allvarliga störningar i driften. Bestäm en gräns b för de normala variationerna från dag till dag, d v s bestäm b så att

$$P(|X(t) - X(t-1)| < b) = 0.90$$

b) Låt $U = X(t) - X(t-1)$ och $V = X(t) + X(t-1)$. Undersök om U och V är oberoende.

Svar

2a) $Y \sim N(60, \sqrt{50})$. $a = 50.9$.

b) Eftersom $\begin{pmatrix} U \\ V \end{pmatrix}$ är normalfördelad, är komponenterna oberoende om kovariansmatrisen är en diagonalmatris, d v s om $c_1 - 2c_2 + c_3 = 0$.

$$3a) \begin{pmatrix} X \\ Y \end{pmatrix} \sim N \left(\begin{pmatrix} 10 \\ 10 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 4 & 4 \\ 4 & 5 \end{pmatrix} \right)$$

b) $a = 4/5$ $b = 2$.

4a) $\rho(X_{n-1}, X_n) = -0.8$. En stark negativ korrelation innebär att den ena variabeln är "stor" när den andra är "liten" och tvärtom.

$$b) \begin{pmatrix} Y_{n-1} \\ Y_n \end{pmatrix} \sim N \left(\begin{pmatrix} 20 \\ 20 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0.4 & 0.04 \\ 0.04 & 0.4 \end{pmatrix} \right).$$

c) $\rho = 0.10$.